

Course of study (code) / Назва дисципліни (шифр)	Соціальне страхування EI0722CSOCS
Academic year / Навчальний рік - Семестр	2022/2023 –2 семестр
Course of study / Назва спеціальності	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Educational program / Освітня програма Education - ECTS / Рівень – Кредити Status / Статус Learning language / Мова навчання	«Фінанси, банківська справа і страхування» Перший (бакалаврський) рівень / 7 кредитів ECTS Варіативна Українська
Author / Укладач	Садовенко Марина Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент, Державний університет економіки і технологій. e-mail: sadovenko_mm@kneu.dp.ua , http://orcid.org/0000-0002-3599-8339
Консультації	Офлайн/онлайн вівторок 14.00 -15.00

A. OBJECTIVE OF THE SUBJECT / МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета опанування дисципліни - формування у студентів сучасного економічного мислення з базових питань теорії соціального страхування; отримання знань, необхідних для опанування механізму організації та фінансового забезпечення соціального захисту; підготовка професіоналів, які володіють необхідними знаннями та практичними навичками для вирішення конкретних питань з права соціального захисту, здібних самостійно приймати виважені та обґрунтовані рішення в рамках своєї професійної компетенції.

Основними завданнями курсу є: опанування теоретичних основ, сутності та принципів організації соціального страхування; засвоєння технології розроблення та впровадження умов здійснення основних видів соціального страхування - пенсійного, на випадок тимчасової втрати працездатності, від нещасних випадків на виробництві, на випадок безробіття; набуття умінь з організації діяльності фондів соціального страхування та надання рекомендацій з удосконалення руху та ефективності використання фінансових ресурсів.

B. SUBJECT PROGRAM / ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність, принципи і роль соціального страхування та його державне регулювання.

Поняття та необхідність загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі ЗДСС). Функції ЗДСС: формування грошових фондів, з яких покриваються втрати, пов'язані з утриманням непрацездатних осіб, та осіб, які не беруть участі в трудовому процесі; забезпечення чисельності та структури трудових ресурсів; сприяння вирівнюванню життєвого рівня різних соціальних груп населення не залучених до трудового процесу. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Види загальнообов'язкового державного соціального страхування. Страховий ризик. Страхові випадки. Об'єкти ЗДСС.

Суб'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування: страховики, страхувальники, застраховані особи. Особи, які підлягають ЗДСС. Страховий стаж.

Умови надання соціальних послуг та матеріального забезпечення особам за ЗДСС. Підстави припинення виплат і надання соціальних послуг за ЗДСС.

Види соціальних послуг та матеріального забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Тема 2. Іноземний досвід у сфері соціального страхування.

Моделі соціального страхування: моделі Бісмарка, моделі Беверіджа та їх характеристика. Польська система соціального страхування. Організація системи соціального захисту в Росії. Три елементи сучасних пенсійних систем: державний пенсійний фонд, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії зі страхування життя і пенсій. Система заохочень і оподаткування цих систем.

Тема 3. Єдиний соціальний внесок у структурі доходів Державних соціальних фондів.

Єдиний внесок (ЄСВ) на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: сутність і принципи його збору та обліку: Мета збору ЄСВ. Поняття застрахованої особи, максимальної величини бази нарахування ЄСВ, мінімального страхового внеску, страхових коштів, страхувальників відповідно до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Принципи збору та обліку ЄСВ ЗДСС.

Платники єдиного внеску: Право на добровільну сплату ЄСВ. Роботодавці та працівники як платники ЄСВ ЗДСС. Страхувальники та застраховані особи як платники ЄСВ ЗДСС. Умови добровільної сплати ЄСВ ЗДСС.

База нарахування ЄСВ, порядок його нарахування та розмір: Нарахування єдиного внеску: база нарахування для роботодавців та працівників. Порядок обчислення ЄСВ. Визначення розміру ЄСВ за категорією роботодавців та класом професійного ризику їх виробництва. Розподіл ЄСВ за видами ЗДСС. Основні завдання державної податкової служби України (ДПС) в частині адміністрування ЄСВ.

Тема 4. Пенсійне страхування.

Необхідність та значення пенсійного страхування. Принципи державного пенсійного страхування. Структура системи пенсійного страхування в Україні: солідарна система державного пенсійного страхування; накопичувальна система пенсійного страхування; система недержавного пенсійного страхування.

Суб'єкти системи пенсійного страхування. Особи, які підлягають державному пенсійному страхуванню. Право громадян України на отримання пенсійних виплат та соціальних послуг.

Соціальні виплати непрацездатним громадянам. Види пенсійних виплат соціальних послуг.

Пенсії за віком у солідарній системі. Умови призначення пенсії за віком. Мінімальний розмір пенсії за віком. Підвищення розміру пенсії за віком у разі відстрочки часу її призначення.

Пенсії за інвалідністю в солідарній системі. Умови призначення пенсії за інвалідністю. Страховий стаж, необхідний для призначення пенсії за інвалідністю. Розмір пенсії за інвалідністю.

Пенсія у зв'язку з втратою годувальника в солідарній системі. Умови призначення пенсії. Період, на який призначається пенсія. Розмір пенсії.

Пенсійні виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду. Види пенсійних виплат з коштів Накопичувального фонду. Порядок укладання та оплати договору страхування довічної пенсії. Види довічних пенсій. Умови і порядок отримання одноразової виплати.

Суб'єкти накопичувальної системи пенсійного страхування. Джерела формування коштів накопичувального фонду та їх використання. Пенсійні активи Накопичувального фонду.

Тема 5. Страхування тимчасової втрати працездатності.

Необхідність, сутність та значення страхування тимчасової втрати працездатності. Суб'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Особи, які мають право на ЗДСС у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Право на ЗДСС у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності за умови наявності страхового стажу менше шести місяців.

Види матеріального забезпечення за ЗДСС у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Допомога по тимчасовій непрацездатності (у тому числі при догляді за хворою дитиною). Градація розміру допомоги у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності за страховим стажем. Допомога по вагітності та пологах, особливості її надання. Допомога на поховання, її призначення та виплата. Умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності та тривалість її виплати.

Обчислення розміру допомоги по тимчасовій непрацездатності.

Поняття страхового стажу та порядок його розрахунку. Порядок визначення розрахункового періоду для розрахунку середньої заробітної плати. Порядок визначення середньої заробітної плати. Порядок розрахунку розміру страхових виплат у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Розмір допомоги по вагітності та пологах. Розмір допомоги на поховання. Документи, необхідні для призначення та виплати матеріального забезпечення, надання соціальних послуг за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Порядок фінансування ФССУ виплат.

Тема 6. Страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання.

Необхідність та сутність страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Гарантії забезпечення прав застрахованим при страхуванні від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.

Суб'єкти об'єкти страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Особи, які підлягають обов'язковому страхуванню від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Страхові експерти з охорони праці, їх права та функції. Добровільне страхування від нещасного випадку.

Основні терміни: об'єкти страхування, страховий ризик, страховий випадок, нещасний випадок на виробництві та професійне захворювання.

Соціальні послуги та виплати, які здійснюються Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання. Профілактика нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання.

Обов'язки Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання. Система фінансування та джерела коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання.

Страхові виплати. Порядок визначення розміру страхових виплат. Порядок визначення ступеня втрати працездатності потерпілим.

Порядок розгляду справ про страхові виплати. Відмова у страхових виплатах і наданні соціальних послуг. Припинення страхових виплат і надання соціальних послуг. Порядок і строки проведення страхових виплат.

Звітність Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання. Взаємовідносини органів соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання з медичними установами.

Тема 7. Соціальне страхування на випадок безробіття.

Необхідність та сутність страхування на випадок безробіття. Основні терміни: об'єкт страхування на випадок безробіття; часткове безробіття; страховий випадок; втрата роботи з незалежних причин; підходяща робота; страховий стаж.

Суб'єкти страхування на випадок безробіття. Особи, які підлягають страхуванню на випадок безробіття. Право на матеріальне забезпечення на випадок безробіття та соціальні послуги. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття його функції.

Види матеріального забезпечення та соціальних послуг соціального страхування на випадок безробіття. Умови та тривалість виплати допомоги по безробіттю.

Припинення, відкладання виплат матеріального забезпечення на випадок безробіття та скорочення їх тривалості. Забезпечення незастрахованих осіб. Виплата недоодержаної суми матеріального забезпечення на випадок безробіття у разі смерті безробітного.

C. LIST OF COMPETENCIES AND STUDIES TARGETED RESULTS / ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, на діловому та побутовому рівнях.</p> <p>ЗК04. Здатність застосовувати методи аналізу та синтезу, вміти мислити абстрактно і критично.</p> <p>ЗК07. Знання та розуміння предметної області фінансів, банківської справи та страхування та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК09. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	<p>ФК03. Здатність здобувати та обробляти інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку фінансової системи та фінансів суб'єктів господарювання.</p> <p>ФК05. Здатність використовувати способи передачі фінансової інформації при вирішенні прикладних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ФК07. Здатність обґрунтовувати, приймати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування та брати відповідальність за них.</p>
Програмні результати навчання (ПРН)	<p>ПРН01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.</p> <p>ПРН04. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.</p> <p>ПРН07. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності.</p> <p>ПРН08. Розуміти процеси, що відбуваються в системі державних фінансів та її окремих ланках.</p> <p>ПРН12. Знати на високому рівні державну мову, а іноземну мову на рівні необхідному для виконання професійних завдань на первинних посадах в фінансовій сфері.</p> <p>ПРН13. Вміти працювати автономно і в професійній команді, формувати комунікації для вирішення професійних завдань.</p>

D. SEMESTER PLAN / СЕМЕСТРОВИЙ ПЛАН

2 тиждень	Тема 1. Сутність, принципи і роль соціального страхування та його державне регулювання.	Лекція (4 год.), F2F	Опрацювання літератури: основна 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. додаткова 10.
2 тиждень	<p>1. Необхідність та економічний зміст соціального страхування.</p> <p>2. Фінансовий механізм регулювання соціального страхування.</p> <p>3. Фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування.</p>	Практичне заняття (дискусія) 4 год.), F2F	<p>Обговорення питань для самоопрацювання та проблемних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідження напрямів виконання функцій соціального страхування в умовах фінансово-економічної кризи. 2. Поясніть співвідношення категорій соціального страхування, соціальне забезпечення, соціальна підтримка та соціальна допомога. 3. Проведіть аналіз функціонування складових соціального захисту в Україні і світі на сучасному етапі. 4. Визначте особливості функціонування соціального страхування в Україні і світі. 5. Зробити порівняння існуючих соціальних гарантій з базовими соціальним стандартом (прожитковий мінімум). 6. Презентувати тему: «Динаміка зміни соціальних стандартів в умовах кризи». 7. Зробити порівняння показника індексу людського розвитку з розвиненими країнами.

4 тиждень	Тема 2. Іноземний досвід у сфері соціального страхування. 1. Моделі соціального страхування та їх характеристика.	Лекція (4 год.), F2F	Опрацювання літератури: основна 1, 2, 3, 4, 9. додаткова
4 тиждень	2. Організація системи соціального страхування в Німеччині, Англії, Франції. 3. Система соціального страхування в США. 4. Польська системи соціального страхування. 5. Елементи сучасних пенсійних систем: державний пенсійний фонд, страхові компанії зі страхування життя та пенсій.	Практичне заняття, (дискусія) (4 год.), F2F	Обговорення питань для самоопрацювання та проблемних питань: 1. Проаналізувати функціонування моделей соціального страхування Бісмарка, Беверіджа, Семашка. 2. Які спільні риси соціального страхування в Німеччині і Україні. 3. Які можливості використання досвіду організації соціального страхування в Україні. 4. Охарактеризуйте особливості системи соціального страхування країн ближнього зарубіжжя.
6 тиждень	Тема 3. Єдиний соціальний внесок у структурі доходів Державних соціальних фондів.	Лекція (6 год.), F2F	Опрацювання літератури: основна 6, 7, 8 додаткова 11
8 тиждень	1. Суть єдиного соціального внеску. 2. Платники, база для нарахування та розміри єдиного внеску на соціальне страхування. 3. Порядок обчислення та сплати єдиного соціального внеску.	Практичне заняття, (дискусія) (6 год.), F2F	Обговорення питань для самоопрацювання та проблемних питань: 1. Обґрунтуйте організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. 2. Що таке єдиний соціальний внесок, що він має забезпечувати. 3. Як розподіляється єдиний соціальний внесок. 4. Що служить базою для нарахування єдиного соціального внеску.
10 тиждень	Тема 4. Пенсійне страхування. 1. Економічна сутність та роль системи пенсійного страхування.	Лекція (6 год.) F2F	Опрацювання літератури: основна 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. додаткова 10, 12
12 тиждень	2. Суб'єкти системи пенсійного забезпечення в Україні. 3. Рівні пенсійної системи в Україні. 4. Джерела формування та використання коштів, що спрямовуються на пенсійне забезпечення. 5. Види пенсійних виплат і соціальних послуг. 6. Методика розрахунку розміру пенсії.	Практичне заняття, (6 год.), F2F	Обговорення питань для самоопрацювання та проблемних питань: 1. Дослідити напрями використання коштів Пенсійного фонду та Накопичувального фонду. 2. Поясніть організацію та порядок здійснення управління в системі пенсійного забезпечення 3. Провести аналіз функціонування Пенсійного фонду в Україні на сучасному етапі. 4. Визначити особливості управління коштами Накопичувального фонду. Розв'язуємо практичні завдання щодо визначення розміру пенсій в окремих випадках страхового случаю.
14 тиждень	Тема 5. Страхування тимчасової втрати працездатності. 1. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та право громадян на його отримання.	Лекція (4 год.) F2F	Опрацювання літератури: основна 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. додаткова 10.
14 тиждень	2. Порядок обчислення страхового стажу. 3. Умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності та тривалість її виплати. 4. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності.	Практичне заняття, (4 год.), F2F	Обговорення питань для самоопрацювання та проблемних питань: 1. На практичному прикладі поясніть методика розрахунку допомоги по тимчасовій непрацездатності. 2. Охарактеризуйте схему розрахунку допомоги по вагітності і пологах. 3. Поясніть порядок обчислення середньої заробітної плати для розрахунку виплат за даним видом соціального страхування. Розв'язуємо практичні завдання щодо визначення розрахункового періоду для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним

			страхуванням; сум лікарняних виплат; допомоги по вагітності та пологах.
16 тиждень	Тема 6. Страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання. 1. Особи, які підлягають страхуванню від нещасного випадку. 2. Види страхових виплат, порядок їх визнання та перерахування. 3. Визначення ступеня втрати працездатності потерпілим. 4. Умови отримання страхових виплат потерпілому. 5. Щомісячні страхові виплати та інші витрати на відшкодування шкоди. 6. Документи для розгляду справ про страхові виплати. 7. Умови припинення страхових виплат і надання соціальних послуг та строки їх проведення.	Лекція (4 год.) F2F	Опрацювання літератури: основна 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. додаткова 10, 15
16 тиждень		Практичне заняття, (4 год.), F2F	Обговорення питань для самоопрацювання та проблемних питань: 1. На практичному прикладі охарактеризуйте механізм розрахунку допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю яка викликана нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням. 2. Механізм розрахунку щомісячної страхової виплати. 3. Який порядок призначення страхової виплати при тимчасовому переведенні на легшу роботу. Розв'язуємо практичні завдання щодо визначення величини виплат у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Обчислюємо розмір одноразової допомоги в разі стійкої втрати професійної працездатності потерпілого.
18 тиждень	Тема 7. Соціальне страхування на випадок безробіття. 1. Організаційні засади ЗДСС на випадок безробіття. 2. Матеріального забезпечення за ЗДСС на випадок безробіття. 3. Обчислення розміру допомоги за соціальним страхуванням на випадок безробіття.	Лекція (4 год.) F2F	Опрацювання літератури: основна 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. додаткова 10, 14
18 тиждень		Практичне заняття, (4 год.), F2F	Обговорення питань для самоопрацювання та проблемних питань: 1. На практичному прикладі охарактеризуйте економічну і соціальну сутність зайнятості. 2. На практичному прикладі поясніть методіку розрахунку допомоги по безробіттю. 3. Використовуючи статистичну інформацію та інші джерела, охарактеризуйте види безробіття, які притаманні сучасному ринку праці. 4. Охарактеризуйте способи реалізації напрямів удосконалення політики зайнятості. Розв'язуємо практичні завдання щодо визначення суми ПДФО та чистого доходу платника податку; суми податкової знижки платника за звітний рік.
Разом:		32 год.	
Лекції		32 год.	
Практичні заняття			

Об'єктом **самостійної роботи** студентів є програмний матеріал дисципліни.

Самостійна робота студентів полягає у вивченні та опрацюванні відповідної літератури, законодавчих та нормативних документів, виконанні навчальних завдань. Більшість тем, по яких за навчальним планом передбачається самостійна робота, включені до лекційного курсу, і за цими темами заплановані практичні заняття для закріплення отриманих знань. Отже, в ході самостійної роботи за такими темами студенту необхідно опрацювати прослуханий лекційний матеріал, опрацювати додатково рекомендовану літературу і виконати навчальні завдання за вказівкою викладача з метою розширення і поглиблення знань. Навчальні завдання виконуються у письмовій формі і подаються на перевірку викладачу в установлений строк.

Самостійна робота студента це основний шлях формування таких рис особистості як: самостійність, ініціативність, творчий підхід до конкретно визначеної учбової або практичної ситуації, активізація пізнавальної діяльності студентів.

Завдання самостійно виконуються студентом (при консультуванні викладача) для поглиблення теоретичних знань та одержання практичних навичок, їх застосування для вирішення конкретних практичних задач.

Протягом семестру студенти мають виконати **індивідуальні завдання**:

1) виконання науково-теоретичного дослідження згідно одного із запропонованих напрямків у розрізі аналізу або практичного застосування в Україні на сучасному етапі;

- 2) розв'язання учбової ситуації (комплексна задача);
- 3) участь у конференції та / або підготовка до друку наукової статті.

Виконання науково-теоретичного дослідження виконується за обраним студентом планом, його результати презентуються на практичному занятті.

Тематика рефератів (есе) для індивідуального виконання студентами

1. Становлення та розвиток соціального страхування в Україні.
2. Іноземний досвід формування системи соціального страхування.
3. Перспективи запровадження тривірневої системи пенсійного забезпечення в Україні.
4. Досвід проведення пенсійної реформи в Польщі.
5. Система пенсійного забезпечення в Німеччині (США, Японії): переваги та недоліки.
6. Перспективи розвитку пенсійного страхування в Україні.
7. Основні етапи розвитку системи соціального забезпечення в Україні.
8. Перспективи розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні.
9. Накопичувальна система пенсійного страхування.
10. Організація пенсійного страхування в Україні.
11. Іноземний досвід організації медичного страхування та можливості його використання в Україні.
12. Тенденції розвитку пенсійного страхування у світовій практиці.
13. Характеристика державного управління сферою соціального захисту населення.
14. Напрями реформування системи соціального страхування в Україні.
15. Характеристика діяльності компанії з управління активами пенсійного фонду.
16. Становлення та розвиток медичного страхування в Україні.
17. Характеристика форм медичного страхування.
18. Характеристика ринку добровільного медичного страхування в Україні.
19. Перспективи розвитку обов'язкового медичного страхування в Україні.
20. Основні завдання соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та від професійного захворювання.
21. Матеріальне забезпечення та соціальні послуги у разі настання нещасного випадку на виробництві.
22. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві: структура, завдання та повноваження.
23. Джерела формування доходів фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.
24. Фінансовий механізм державного регулювання соціального страхування.
25. Характеристика важелів управління фінансовими ресурсами фондів соціального страхування.
26. Правова база соціального страхування в Україні.
27. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: економічна суть та необхідність впровадження.
28. Фінансовий механізм державного регулювання соціального страхування.
29. Управління соціальним страхуванням із тимчасової втрати працездатності.
30. Характеристика важелів управління фінансовими ресурсами фондів соціального страхування.
31. Організація загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні.
32. Іноземний досвід розвитку загальнообов'язкового державного медичного страхування та можливість його використання в Україні.
33. Тенденції розвитку недержавного соціального страхування в Україні.
34. Особливості формування накопичувальної системи пенсійного страхування в Україні.
35. Переваги та недоліки впровадження Єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
36. Державне регулювання соціального страхування в Україні.

Літературу і законодавчі акти з теми індивідуального практичного завдання студент підбирає самостійно, використовуючи для цього бібліотечний каталог. Для підготовки індивідуального практичного завдання студент повинен використовувати спеціальну літературу, що стосується теми, періодичні видання (газети, журнали), наукові статті. Консультацію з питань підбору літератури студент може отримати у викладача чи у працівників бібліотеки. Перелік використаної літератури і законодавчих актів додається до індивідуального завдання.

Студент може взяти участь у будь-якій міжвузівській, міжрегіональній, всеукраїнській або міжнародній науково-практичній конференції. При цьому доповіді формуються під керівництвом викладача.

Студент може підготувати до друку статтю до будь якого збірника наукових праць. При цьому керівництво його роботою має здійснювати викладач.

Вивчення дисципліни передбачає регулярний контроль набутих знань та навичок. Для цього проводиться: 1) опитування та обговорення питань, винесених на самоопрацювання та перевірка виконаних аналітичних завдань; 2) написання

модульної контрольної роботи за результатами вивчення тем 1-6; 3) перевірка виконаної індивідуальної роботи у вигляді реферату (есе).

Детальний план проведення практичних занять, завдання для практичних занять, завдання та вимоги до самостійної та індивідуальної роботи містяться в Методичних рекомендаціях для проведення практичних занять, виконання індивідуальної та самостійної роботи з дисципліни «Соціальне страхування» для здобувачів вищої освіти на початковому (короткий цикл) рівні спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» денної та заочної форм навчання та системи MOODLE.

Вітається добровільне опанування курсу на онлайн платформі за тематичним планом курсу: <https://www.coursera.org/> або <https://prometheus.org.ua/>. За результатами проходження курсів здобувачі здійснюють презентацію результатів навчання та отримують додаткові бали.

E. BASIC LITERATURE (OBLIGATORY TEXTBOOKS) / ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (ОБОВ'ЯЗКОВІ ПІДРУЧНИКИ)

1. Безугла В. О., Загірняк Д. М., Шаповал Л. П. Соціальне страхування. Навч. Посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 208 с.
2. Внукова Н.М., Внукова Н.М., Кузьминчук Н.В. Соціальне страхування: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2006. 352.
3. Волощук Г.О., Пасічник Ю.В., Прямухіна Н.В. Фінансові фонди соціального спрямування в Україні: бюджетні, страхові, пенсійні [Текст]: Навчальний посібник.- Київ: Центр навчальної літератури, 2014. – 184 с.
4. Безугла В. О., Загірняк Д. М., Шаповал Л. П. Соціальне страхування. Навч. Посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 208 с.
5. Заворта Т.М. Соціальне страхування: навчальний посібник для практичних занять. – 2-ге вид., змін. і доп. – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – 319 с.
6. Кириленко О.П. Соціальне страхування: [підруч. признач. для студентів екон.спец., аспірантів, викладачів, науковців, спеціалістів держ. органів влади / за ред. О. П. Кириленко та В. С. Толуб'яка. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. – 516 с.
7. Крпельницька С. О. Соціальне страхування[текст] : навч. посіб. С. О. Крпельницька, Т. В. Солоджук [Вид. 2-ге, перероб. та доп.] – К. : «Центр учбової літератури», 2012. – 496 с.
8. Мальований М. І., Бечко П. К., Бечко В. П. Соціальне страхування. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 496 с.
9. Юрій С.І., Шаваріна М.П., Шаманська Н.В. Соціальне страхування: Підручник / С. І. Юрій, М. П. Шаваріна, Н. В. Шаманська - К.: Кондор. – 2004. – 464 с.

F. COMPLEMENTARY LITERATURE / ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

10. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14 січня 1998 року №16/98-ВР.: [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. - Режим доступу - <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/>.
11. Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. - Режим доступу – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>.
12. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» / [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. - Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.
13. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» / [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. - Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>.
14. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» / [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. - Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>.
15. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» / [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. - Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.
16. Офіційний портал Верховної Ради України.- Режим доступу - <http://portal.rada.gov.ua>.
17. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (КМУ). - Режим доступу - <http://kmu.gov.ua>
18. Міністерство фінансів України. - Режим доступу - <http://minfin.gov.ua>
19. Фонд соціального страхування в Україні. - Режим доступу - <http://www.fssu.gov.ua>.

G. THE MOST IMPORTANT PUBLICATIONS OF THE AUTHOR(S) CONCERNING PROPOSED CLASSES / ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРА, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕМАТИКОЮ ЗАПЛАНОВАНИХ ЗАНЯТЬ

1. Садовенко М.М. Проблеми та перспективи впровадження загальнообов'язкового медичного страхування за напрямом онкологія. [Електронний ресурс] / М.М. Садовенко, А. М. Арієнчук // Економіка та суспільство. – 2016. - №7. - Режим доступу: ISSN: 2524-0072
2. Садовенко М.М., Слюсаренко К.В. Соціальна політика ЄС: сучасні виклики та перспективи Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярощук (голов. ред.) та ін. – Тернопіль:

Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. – Том 27. – № 1.- С. 80-90. - Режим доступу: <https://ISSN: ISSN 1993-0259. ISSN 2219-4649>

- Sadovenko Maryna, José Manuel Macedo Botelhob Innovation approaches of social risk's estimation and formation of social insurance funds // *Periodyk naukowy Akademii Polonijnej, Częstochowa, Akademia Polonijna w Częstochowie*, 2017, 24 (2017) nr 5, – S. 33-39/ - Режим доступу: <https://doi.org/10.23856/2404>
- Садовенко М. М. Проблеми та перспективи розвитку медичного страхування в Україні / М. М. Садовенко, А. О. Чеп // *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. - 2018. - Т. 23, Вип. 4. - С. 139-142. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2018_23_4_30

H. PREREQUISITE AND POSTREQUISITE / ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Навчальна дисципліна базується на нормативних та за вибором навчальних дисциплінах: «Фінанси», «Бюджетна система». Навчальна дисципліна є необхідною для опанування подальших навчальних дисциплін: «Страхування», «Страхові послуги «Фінанси підприємств» тощо. Обов'язкового знання іноземних мов не потребує.

I. SCOPE AND TYPE / КІЛЬКІСТЬ ВІДВЕДЕНИХ ГОДИН ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

	Денна	Заочна
Лекції	32	8
Практичні (лабораторні)	32	8
Самостійна робота студента (СРС)	125	96
Індивідуально-консультативна робота (ІКР)	21	173
Курсова робота	-	-

J. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

	Денна	Заочна
Поточний контроль, в т.ч.:	100	100
оцінювання під час аудиторних занять	10	10
виконання контрольних (модульних) робіт	10	10
виконання і захист завдань самостійної роботи	20	20
науково-дослідницька робота	10	10
добровільне опанування курсу на онлайн платформі https://www.coursera.org/ або https://prometheus.org.ua/ .	50	50
Разом	100	100

Шкала балів	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	Відмінно	A
80 – 89	Добре	B
70 – 79		C
66 – 69		D
60 – 65	Задовільно	E
21 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену (заліку)	FX
0 – 20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи	F

K. CODE OF CONDUCT OF THE COURSE / КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є виконання наступних обов'язків:

- не запізнюватися на заняття;
- не пропускати заняття (як лекційні, так і практичні), в разі хвороби мати довідку або її ксерокопію;
- самостійно опрацьовувати весь лекційний матеріал та ресурси для самостійної роботи;
- конструктивно підтримувати зворотній зв'язок з викладачем на всіх етапах проходження курсу (особливо під час виконання індивідуальної роботи);
- своєчасно і самостійно виконувати всі передбачені програмою завдання для практичних занять та індивідуальної роботи;
- брати очну участь у контрольних заходах;
- будь-яке відтворення результатів чужої праці (включаючи практичну роботу над командним проектом), в тому числі використання завантажених з Інтернету матеріалів, як власних результатів, кваліфікується, як порушення норм і правил академічної доброчесності, та передбачає притягнення до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством.

L. METHODS OF CONDUCTING / МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекцій використовується *пояснювально-ілюстративний метод*, коли студенти одержують знання з законодавчих документів, учбової або методичної літератури, сприймаючи і осмислюючи надані положення, визначення факти, висновки. Під час практичних занять використовується:

- *репродуктивний метод* (репродукція – відтворення), коли розглядаються певні ситуації і виконується відповідні різноманітні завдання за інструкціями, приписаннями, правилами згідно приведеним зразкам для аналогічних ситуацій, що дозволяє сформувати знання, навички і вміння у студентів, а також опанувати основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, перенос, класифікацію).

- *дослідницький метод*, коли проводиться порівняльний аналіз законодавчих документів в різних редакціях, спостерігаються відмінності і робляться самостійні висновки щодо змін в політиці держави у сфері загальнодержавного соціального страхування.

Під час самостійного виконання реферату (есе) студенти опановують матеріал, який не викладається на лекціях, виконуючи пошук джерел необхідної інформації обґрунтовуючи зроблені висновки.

M. TOOLS, EQUIPMENT AND SOFTWARE / ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

мультимедійний клас з ПК, цифровий проектор

[Zoom](#) – хмарна платформа для відео і аудіо конференцій та вебінарів

ZELIS - система призначена для тестування знань студентів в двох режимах: автоматизований контроль знань та тестування по бланкам.

N. STUDENT RESOURCES, MOOC PLATFORMS / ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА ВІДКРИТІ ДИСТАНЦІЙНІ ОНЛАЙН КУРСИ

Студентам пропонується доступ до навчальних матеріалів дисципліни - moodle.kneu.dp.ua:

[Coursera](#) – безкоштовні онлайн-курси з різних дисциплін, у разі успішного закінчення яких користувач отримує сертифікат про проходження курсу.

[EdX](#) – онлайн-курси від закладів вищої освіти.

[Prometheus](#) – український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів.

O. FEEDBACK/ ЗВОРТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Електронні листи є найкращим способом зв'язатися з керівником курсу, і, будь ласка, додайте шифр групи в темі листа. Якщо ви надішлете мені електронне повідомлення, надайте мені, принаймні, 24 години, щоб відповісти. Якщо ви не отримаєте відповідь, відправте листа повторно.

P. ACADEMIC HONESTY/ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Державний університет економіки і технологій очікує від студентів розуміння та підтримання високих стандартів академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Положення про академічну доброчесність у Державному університеті економіки і технологій (нова редакція) затверджено Вченою радою 25.11.2021 р., Протокол № 5 та введено в дію Наказом від 25.11.2021 р. № 169:

https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/243/pol_AD.pdf

APPROVED / ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням кафедри фінансів, банківської справи та страхування Державного університету економіки і технологій - протокол № 1 від 29.08.2022 року

Укладач

Марина САДОВЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Кафедрою фінансів, банківської справи та страхування

Протокол № 1 від 29 серпня 2022 року

В.о. завідувача кафедри

Марина САДОВЕНКО

Науково-методичною радою Державного університету економіки і технологій

Протокол № 1 від 20 вересня 2022 року

Голова науково-методичної ради

Валентин ОРЛОВ

ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКИ
І ТЕХНОЛОГІЙ

STATE UNIVERSITY OF ECONOMICS AND TECHNOLOGY
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

SYLLABUS / РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Під час лекцій використовується *пояснювально-ілюстративний метод*, коли студенти одержують знання з законодавчих документів, учбової або методичної літератури, сприймаючи і осмислюючи надані положення, визначення факти, висновки.

Під час практичних занять використовується:

- *репродуктивний метод* (репродукція – відтворення), коли розглядаються певні ситуації і виконується відповідні різноманітні завдання за інструкціями, приписаннями, правилами згідно приведенням зразкам для аналогічних ситуацій, що дозволяє сформувати знання, навички і вміння у студентів, а також опанувати основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, перенос, класифікацію).

- *дослідницький метод*, коли проводиться порівняльний аналіз законодавчих документів в різних редакціях, спостерігаються відмінності і робляться самостійні висновки щодо змін в політиці держави у сфері загальнодержавного соціального страхування.

Під час самостійного виконання реферату (есе) студенти опановують матеріал, який не викладається на лекціях, виконуючи пошук джерел необхідної інформації обґрунтовуючи зроблені висновки.

M. TOOLS, EQUIPMENT AND SOFTWARE / ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

мультимедійний клас з ПК, цифровий проектор

Zoom – хмарна платформа для відео і аудіо конференцій та вебінарів

ZELIS - система призначена для тестування знань студентів в двох режимах: автоматизований контроль знань та тестування по бланкам.

N. STUDENT RESOURCES, MOOC PLATFORMS / ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА ВІДКРИТІ ДИСТАНЦІЙНІ ОНЛАЙН КУРСИ

Студентам пропонується доступ до навчальних матеріалів дисципліни - moodle.kneu.dp.ua:

Coursera – безкоштовні онлайн-курси з різних дисциплін, у разі успішного закінчення яких користувач отримує сертифікат про проходження курсу.

EdX – онлайн-курси від закладів вищої освіти.

Prometheus – український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів.

O. FEEDBACK/ ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Електронні листи є найкращим способом зв'язатися з керівником курсу, і, будь ласка, додайте шифр групи в темі листа. Якщо ви надішлете мені електронне повідомлення, надайте мені, принаймні, 24 години, щоб відповісти. Якщо ви не отримаєте відповідь, відправте листа повторно.

P. ACADEMIC HONESTY/ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Державний університет економіки і технологій очікує від студентів розуміння та підтримання високих стандартів академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права: надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Положення про академічну доброчесність у Державному університеті економіки і технологій (нова редакція) затверджено Вченою радою 25.11.2021 р., Протокол № 5 та введено в дію Наказом від 25.11.2021 р. № 169:

https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/243/pol_AD.pdf

APPROVED / ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням кафедри фінансів, банківської справи та страхування Державного університету економіки і технологій - протокол № 1 від 29.08.2022 року

Укладач

Марина САДОВЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Кафедрою фінансів, банківської справи та страхування
Протокол № 1 від 29 серпня 2022 року
В.о. завідувача кафедри

Марина САДОВЕНКО

Науково-методичною радою Державного університету
економіки і технологій
Протокол № 1 від 20 вересня 2022 року
Голова науково-методичної ради

Валентин ОРЛОВ